

Járosi Márton:

A véleménynyilvánítás felelőssége az „atomkérdésre” is vonatkozik

A szerző az Energiapolitika 2000 Társulat elnöke.

A Kapu 2012. 11-12. számában jelent meg Mándoki Andor: „Paksi atomerőmű bővítése” és Dr. Petz Ernő: „Atomkérdés” c. cikke. A cikkekhez két okból is szükségesnek tartok észrevételeket tenni. Mint Lévai tanítvány én is felelősséget érzek, annál is inkább, mert szerkesztője voltam professzorunk munkásságát ismertető „A Lévai örökség és a magyar energetika” c. könyvnek és kurátora Petz Ernő cikkében említett Lévai Alapítványnak. Nem tartom helyesnek kisajátítani professzorunk szellemiségének képviselőjét. Többek között ezért mondtam le 2012 decemberében kuratóriumi tagságomról. Részlet ennek indoklásából: *„Elnök Úr, kuratóriumi felhatalmazás nélkül, szakmapolitikai kérdésekben, a kuratórium nevében nyilatkozatokat tesz, leveleket ír, anyagokat ad ki. Kuratóriumi tagságom további fenntartása azt a látszatot keltené, mintha ezek az én véleményemet is tükröznék. A szakmapolitikai tevékenység egyébként nem szerepel az Alapító Okiratban felsorolt célkitűzések között.”* A másik ok: Mándoki Andor cikkének végén forrásként említi a Polgári Szemle 8. évf. 1-2. számában megjelent, Kacsó Andrással közösen írt, „A nemzeti energiapolitika eredményei és esélyei” c. tanulmányunkat. Mivel nem jelöli meg, hogy melyik állításnak alátámasztására hivatkozik ránk, ezért az a hamis látszat alakulhatna ki, mintha mi egyetértően mondanivalójával, pedig az ellenkezője igaz.

Petz Ernő cikkében azt írja, hogy *„A Fukusimai Atomerőműben bekövetkezett tragikus baleset után az a személyes véleményem alakult ki, hogy Magyarországon...hosszabb távon sem szabad új atomerőmű mellett elkötelezni magunkat, de most nem erről van szó.”* Hanem miről? A hivatkozott véleményéből idézek, amely 2011-ben a Polgári Szemlében jelent meg: *„A japánok után én is eljutottam arra a pontra, hogy újragondoljam korábbi atompárti álláspontomat.”* Akkor társulatunk kénytelen volt a következő közleménnyel elhatárolódni attól. Ebből idézek hosszabban:

„Mi nem ezért tiszteljük Petz Ernőt! A Polgári Szemle 2011/4. számában jelent meg volt alelnökünk, Petz Ernő: Mi van, ha mégsem igaz? c. cikke: http://www.polgariszemle.hu/app/interface.php?view=v_article&ID=452. A cikknek az atomenergetika megítéléséről szóló része ellentétes társulatunk szakmai véleményével, amelyet nyilvános állásfoglalásaink is tartalmaznak. Mivel a szakmai és a politikai közvélemény Dr. Petz Ernőt társulatunkhoz tartozónak tudja, sajnálatosan szükségessé vált e nézeteitől való elhatárolódásunk.

Dr. Petz Ernőt nagyon sokan barátunknak valljuk, akik harcostársai, vagy tanítványai voltunk a mérnöki, majd többen a szakmérnöki képzés során. Tanultunk remek jegyzeteiből, hallhattuk világosan felépített előadásait, gyakorlatain szakmai fogásokat osztott meg velünk. Sokan voltunk vele szoros munkakapcsolatban, vagy partneri viszonyban, mindig tiszteltük szakmai kvalitásait, világosan látó ítélőképességét, és emberi adottságait. Tőle felelős szakmai vélemény lenne elvárható. És most nem tudjuk hová tenni a Polgári Szemlében megjelentetett sorait! Több mint kétes érvek alapján nekiront az atomenergiának, és kétségbe vonja annak jövőjét, különösen hazánkban!

Néhai Lévai Professzor szerint az atomkultúra a gőzgép feltalálásához hasonló új korszak kezdetét jelenti az energetikában. A hazai atomerőmű-építést a villamosenergia-termelés, mint elsődleges cél mellett azért is szorgalmazta, mert azt a hazai atomenergetikai szakmai kompetencia megteremtése és fenntartása leghatékonyabb eszközének is tartotta. Egy 1958-ban elhangzott előadásában erről a következőket mondta: »De szükség van erre már azért is, hogy a nagy múltú és kiváló kvalitásokkal rendelkező magyar műszaki értelmiséget konkrét feladatok kiadásával bekapcsolhassuk az atomkultúra műszaki területére, egy olyan területre, amely a következő évtizedekben világszerte viszonylag legalább olyan fontosságra fog szert tenni, mint amilyen fontosságra tett szert a gőzgép feltalálása révén az energetikai gépgyártás a múlt évszázadban.«

Dr. Petz Ernő, a Paksi Atomerőmű korábbi vezérigazgatója, eddig a Lévai iskola egyik kiváló képviselője és örököse volt. Ő a Lévai Alapítvány elnöke, a „Professzor Úr” hagyatékának kezelője! Kedves Ernő, ezért kár volt! Tudjuk, hogy nem „30 ezüstért” tetted, de nagy kárt okoztál, a szívekben és a lelkekben is, amit egyelőre föl sem mérhetünk! Mi, barátaid, kollégáid, régebbi harcostársaid továbbra is tisztelünk, becsülünk korábbi tevékenységedért. Hajdani érdemeidet Te sem tudod lerombolni sem a tudományban, sem bennünk! Budapest, 2011. szeptember 22. Energiapolitika 2000 Társulat Elnöksége.”

Mostani cikkében, amelyre szakmailag nem kívánok reflektálni, mintha némileg magyarázkodna, visszakozna: „nem aktuális a Paksi Atomerőmű bővítés ügyében dönteni.” Sajnos megint a Professzorra hivatkozik: „Meggyőződése, hogy a mai helyzetben Lévai professzor is ezt javasolná.”

Mándoki Andor cikkében részben sajnos megismétli az általa szakmai tekintélynek tekintett Petz Ernő gondolatait. Írásának két téves, súlyosan félrevezető megállapítása nem hagyható megjegyzés nélkül. „Jelenleg az erőmű az alacsony árú áramával a külföldi befektetők hasznát gyarapítja.” — áll a cikkben. Ezzel szemben a Paksi Atomerőmű alacsony költségű árama nem „A magántulajdon kétszámjegyű extra profitját biztosítja,” hanem a hazai áramarat mérsékli. A cikk másik félrevezető állítása: „Az erőmű hőhasznosítása a bevitt hőenergia alig harmadát teszi ki. A többi hő a levegőbe, a Duna vizében vesz el.” Ez nem paksi sajátosság, valamennyi kondenzációs erőmű sajnálatos termodinamikai velejárója, hogy az erőműbe bevitt hő jelentős része veszteségként a levegőbe, vagy a hűtővízbe kerül.

A két cikk is ösztönözte társulatunk „A szakmai véleménynyilvánítás felelőssége” c. legutóbbi állásfoglalását (<http://www.enpol2000.hu/?q=node/553>), amelyből idézek:

„Sajnos ma egyre többen gondolják úgy, hogy a feltételek egy vagy több elemét mellőzve, megfellebbezhetetlen ítéletet mondhatnak az egyes kérdésekben, felszólíthatják a döntéshozót annak feltétlen elfogadására. ... Szomorúan állapítjuk meg, hogy a fenti folyamat napról-napra terjed és még a korábban az energetikában szakmai tekintélyt szerző egyes személyek is megfertőződtek vele. Nem veszik észre a körülmények és a világ működésének drasztikus változásait, a régi beidegződések szerint javasolják, sőt követelik a problémák megoldását. Sajnos érvnek tekintik, hogy annak idején milyen pozíciót töltöttek be. Az hogy engednek a csábításnak nemcsak erköl-

csi károkat okoz saját maguknak, hanem, akaratlanul is félrevezethetik a jóhiszemű állampolgárokat, akik még figyelnek rájuk.

Nyomatékosan javasoljuk minden állampolgárunknak, hogy az olyan nemzetgazdasági szempontból életbevágóan fontos energetikai kérdésekben, mint a megújuló nemzeti cselekvési program, vagy a Paksi Atomerőmű bővítése, a Mátrai Erőmű bővítése, Duna hasznosítás, stb., ne engedjen a szirénhangoknak, ne fogadja el az egyes szakmai területek szétválasztását egymástól és mindezeket a felelős nagypolitikai döntési jogkör gyakorlásától!... különös felelőssége van a szakembereknek. Az a feladatuk, hogy segítsék a nem szakember honfitársaikat a tisztánlátásban, de legalábbis ne szolgáljanak megtévesztő propagandák hivatkozási alapjául.”

Bízom benne, hogy az értelmiség magyar folyóirata, amelynek jellemzője a tárgyilagos magyar érdekű véleménynyilvánításra törekvés, a fenti információk közlésével, elősegíti a tisztánlátást ebben a fontos kérdésben.

Budapest, 2013. január 22.